



האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת  
The Israeli Speech Hearing and Language Association

# הקוד האתי של קלינאי התקשורת בישראל 2014

## עורכות:

ד"ר רחל יפעת, ד"ר נילי לוי, ד"ר נעמה שחר

## השתתפו בכתיבה:

ד"ר רחל יפעת, ד"ר נילי לוי, ד"ר נעמה שחר

ד"ר עו"ד מאיה פלד, ד"ר אשרת סלע, קמר דהר, ד"ר עופר עמיר, ד"ר לימור עדי בן-סעיד

חברי ועדת האתיקה: רותי לוינסון וד"ר אריאלה יוקל



האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת  
The Israeli Speech Hearing and Language Association

### הקוד האתי של קלינאי התקשורת בישראל

1. **מבוא**
  - \* מטרת הקוד האתי
  - \* חובותיהם האתיות של קלינאי התקשורת בישראל
  - \* מחויבות האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת לקידום השיח האתי וההתנהלות האתית
  - \* מטרת המקצוע ויעדיו
2. **הערכים והעקרונות האתיים שקלינאי התקשורת מחויבים להם**
  - \* מקצועיות
  - \* יושרה מקצועית
  - \* כבוד
  - \* צדק והגינות
3. **מערכות יחסים מקצועיות המעמידות חובות אתיות**
  - \* יחסי קלינאי התקשורת עם המטופל ובני משפחתו
  - \* יחסי קלינאי התקשורת עם עמיתים – קלינאי תקשורת ואנשי מקצוע אחרים
  - \* יחסי קלינאי התקשורת עם מודרכים
  - \* יחסי קלינאי התקשורת עם מעסיקיו
  - \* יחסי קלינאי התקשורת עם נחקרים, חוקרים ותהליכי מחקר
4. **הפרת הקוד האתי**

## 1. מבוא

אתיקה מקצועית היא "תפיסה סדורה של **האידיאל המעשי** של ההתנהגות במסגרת מקצועית..." (כשר, 2009). הפילוסוף אסא כשר, חוקר ופעיל בתחומי האתיקה המקצועית, מבחין בין **האידיאל המעשי** של ההתנהגות המקצועית ובין ההתנהגות המותרת על פי דין, מנקודת מבט משפטית. האידיאל המעשי משמש **רף** המסמל התנהגות מקצועית אתית אידאלית שיש לשאוף אליה, מעין רף שמצופה מן הפרט כי ישאף להתקרב אליו ככל האפשר בנסיבות המקרה העומד לפניו. לעומת זאת, ההתנהגות המותרת על פי דין מנקודת מבט משפטית, משמשת **סף** המייצג את עולם החוק. פעולה מקצועית ממנו ומטה היא בגדר התנהגות עבריינית. פעולה מקצועית בתחום שבין הסף לרף אינה ראויה מנקודת מבט אתית אף שהיא מותרת מנקודת מבט משפטית. מטרת הקוד האתי המקצועי היא לתת מענה לסוגיות הנוגעות להתנהגות מקצועית בתחום שבין **הרף לסף**.

### מטרת הקוד האתי

מערכת הערכים והעקרונות המגדירים את אחריותם ואת התנהלותם הראויה של קלינאי התקשורת בישראל, מנוסחת באמצעות **הקוד האתי** של המקצוע. מטרת הקוד האתי של קלינאי התקשורת בישראל הן:

- לנסח את הערכים ואת עקרונות הפעולה הנגזרים מהם, שיסייעו לקלינאי התקשורת לבחון מצבי קונפליקט ודילמות במהלך עבודתם ולקבל החלטות מקצועיות-ערכיות.
- לתרום לקידום התנהגות מקצועית-ערכית בקרב קלינאי התקשורת
- לכוון את עשייתם המקצועית של קלינאי התקשורת מבחינה מוסרית-ערכית.
- להגדיר את חובותיהם של קלינאי התקשורת כלפי מטופלים ובני משפחותיהם, עמיתים, מעסיקים, מודרכים, נחקרים, חוקרים ותהליכי מחקר.
- לקבוע אמות מידה להערכת מעשיהם, התנהגותם והחלטותיהם של קלינאי התקשורת לאור ערכי המקצוע ומטרותיו.

### חובותיהם האתיות של קלינאי התקשורת בישראל

עבודתם המקצועית של קלינאי התקשורת מזמנת מצבים המעוררים קונפליקטים ערכיים, ובהם נדרשים קלינאי התקשורת לשקול היטב ערכים מוסריים שונים ולהכריע ביניהם.

לפיכך, מוטל על קלינאי התקשורת לטפח ערנות ורגישות ערכית, לפתח ולשכלל כלים ודפוסים אישיים של בחינת דילמות מוסריות והליכים של קבלת החלטות במצבי קונפליקט, ולהיות בקיאים בכללי האתיקה המקצועית.

### מחויבותה של האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת לקידום השיח האתי וההתנהלות האתית

האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת תפיץ את הידע בתחום האתיקה ותעמיקו, תחזור להעלות את המודעות אצל קלינאי התקשורת לכללי האתיקה ולחשיבותם, תבנה מערכת תמיכה שתסייע לקלינאי התקשורת, תכוון אותם במצבים של דילמות מוסריות, ותפעל כמיטב יכולתה להבטיח שקלינאי התקשורת בישראל ישמרו את כללי האתיקה.

### מטרת המקצוע ויעדיו

חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות (התשס"ח – 2008) קובע כי קלינאי תקשורת הנו מי שניתנה לו תעודת קלינאי תקשורת מטעם משרד הבריאות במדינת ישראל, אך לא די בהגדרה זו, וראוי כי ינוסח האידיאל המעשי של ההתנהגות המקצועית.

לקהילת קלינאי התקשורת יש מחויבות לאיכות מקצועית, יושרה מקצועית, צדק וכבוד כלפי מטופלים, עמיתים, מעסיקים ומודרכים. קלינאי התקשורת שואפים לאבחן קשיים, בעיות וליקויים במסירות וביעילות, ולהעניק טיפול שייטיב את מצבם של המטופלים וישפר את יכולותיהם התפקודיות ואת איכות חייהם ככל הניתן. קלינאי התקשורת חותרים לקדם תהליכים מחקריים כדי להרחיב ולהעמיק את הידע המקצועי והקליני ואת הפצתו, לשכלל את כלי האבחון והטיפול, ולטפח בקלינאי התקשורת איכויות מקצועיות וטיפוליות שייטיבו עם המטופלים ויקדמו את יכולותיהם ואת תפקודם.

## 2. ערכים, עקרונות וכללים אתיים

הערכים האתיים של קלינאי התקשורת נגזרים הן ממטרות המקצוע ויעדיו, הן מהיותו אחד ממקצועות הבריאות, והן מערכי החברה הישראלית כחברה דמוקרטית. העקרונות מגדירים את ההתנהגות הראויה של קלינאי התקשורת בישראל. הם כתובים כהצהרה כללית, ומשמשים יסוד לכללי ההתנהגות האתית.

- \* ערך- מקצועיות: נפעל במקצועיות כדי לסייע ליחידים, לקבוצות ולקהילות הזקוקות לנו.
  - עקרונות – מומחיות, החובה להיטיב, הימנעות מגרימת נזק, שיתוף פעולה.
- \* ערך- יושרה מקצועית: השיפוט המקצועי בהענקת השירות יהיה ללא משוא פנים.
  - עקרונות – הימנעות מהטעיה, חובת דיווח האמת, הימנעות משימוש לרעה במעמד ובסמכות, הענקת שירות מקצועי ללא אפליה (בגלל הבדלי גזע, דת, מין, העדפה מינית, מצב משפחתי, גיל, מוגבלות, אמונה, לאום, תרומה לחברה או מצב סוציו-אקונומי), פעולה למטרות מקצועיות בלבד ולא למען טובות הנאה.
- \* ערך-כבוד: נעניק שירות מקצועי מכובד ומכבד השומר על זכויותיו ועל פרטיותו של המטופל ומשפחתו ואנשי מקצוע אחרים.
  - עקרונות – כבוד לאוטונומיה של המטופל, המודרך ואנשי מקצוע אחרים והתחייבות לחיסיון רפואי ואישי.
- \* ערך- צדק והגינות: נפעל בצדק ובהגינות כלפי כל השותפים לעשייה המקצועית.
  - עקרונות – מתן מידע אמין, הגינות, אכפתיות ואחריות, יצירת סביבה נגישה ומותאמת לצרכיו של המטופל, דאגה לחלוקת משאבים צודקת.

**3. מערכות יחסים מקצועיות המעמידות חובות אתיות**

**א. יחסי קלינאי התקשורת עם המטופל ובני משפחתו**

<b>מקצועיות</b>	
<b>מומחיות</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת להעניק טיפול ושירות מקצועי, אשר ישקפו מומחיות, ידע מקצועי מעמיק ונרחב ומיומנות מקצועית.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לטפח ולפתח את כישוריו המקצועיים והטיפוליים, ולהתעדכן במידע חדש ובשיטות אבחון וטיפול חדשות בכל שנות עבודתו.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת להכיר בגבולות הידע והניסיון שברשותו, ובעת הצורך לפנות לקבלת ייעוץ והדרכה או להפנות את המטופל למטפל אחר (קלינאי תקשורת או בעל מקצוע אחר) שיוכל לסייע לו.</p>
<b>החובה להיטיב</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת לעשות ככל יכולתו להיטיב את מצבו של המטופל ולהביא לשיפור בתפקודו וביכולותיו.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לסייע למטופל כמיטב יכולתו לקבל את הטיפול הטוב ביותר, גם כשמשמעות הדבר להפנותו למטפל אחר.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת להתאים את הטיפול, השירות ו/או ציוד, ולוודא שהם בעלי תועלת למטופל.</p> <p>ד. על קלינאי התקשורת להעמיד את המטופל וטובתו במרכז עשייתו המקצועית.</p> <p>ה. על קלינאי התקשורת להימנע ככל יכולתו מניגוד אינטרסים. במצב בלתי נמנע של ניגוד אינטרסים, על קלינאי התקשורת לתת משקל משמעותי ומכריע לאינטרס של המטופל.</p>
<b>זהירות מגרימת נזק</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת להיזהר מגרימת נזק או סבל ישיר או עקיף, למטופל.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לצמצם ככל הניתן סבל בלתי נמנע.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת להתייחס באכפתיות ובאמפתיות לסבל ולאי-נוחות שחווה המטופל במהלך הטיפול.</p> <p>ד. על קלינאי התקשורת להיות אחראי לתקינות הציוד הטיפולי ובטיחותו.</p>
<b>שיתוף פעולה</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת לעבוד במידת הצורך בשיתוף פעולה עם בני המשפחה של המטופל מתוך הכרה, בהתאם לגישה הטיפולית, בחשיבותם, בתרומתם ובמשמעותם להצלחת התהליך והרצף הטיפולי עם המטופל.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לעבוד בשיתוף פעולה עם קלינאי תקשורת ואנשי מקצוע אחרים, כדי להיטיב ולשפר את מצבו של המטופל.</p>
<b>יושרה מקצועית</b>	
<b>חובת דיווח אמת</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת לגבש עמדה מקצועית עצמאית, על סמך הידע והניסיון שרכש, ולבטא את עמדתו המקצועית בדיוק ובאמינות, בכתב ובעל-פה, בפני המטופל ובני משפחתו ובכל פורום שמוצגת עמדתו.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לספק למטופל ולבני משפחתו מידע אמין ומדויק ככל האפשר בנוגע למצבו, לטיפול המוצע, לסיכויי ההצלחה, לסיכונים ולסבל אפשרי ולפרוגנוזה של המטופל.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת לנהוג בשקיפות. בכל מקרה של תקלה, טעות או אי הבנה בתהליך הטיפול – ראוי ליידע את המטופל על כך.</p>

<p>א. על קלינאי התקשורת להציג את עצמו בפני מקבל השרות באופן שיתאר נאמנה את מקצועו, תפקידו ותאריו.          ב. על קלינאי התקשורת להימנע ממתן טיפול אם קיים חשש סביר לפגיעה חמורה בתפקודו המקצועי, בשל סיבות רפואיות, אישיות או אחרות. נסיבות כאלו עלולות להתגבש, בין היתר, עקב השפעת אלכוהול, סמים, חומרים ממכרים, חומרים משני מצב תודעה וכדומה.</p>	<p><b>הימנעות מהטעייה</b></p>
<p>א. במקרה שקיים ניגוד אינטרסים בין בני המשפחה ובין המטופל, על קלינאי התקשורת לתת, במסגרת החוק, משקל משמעותי ומכריע לאינטרס המטופל ולטובתו.          ב. על קלינאי התקשורת לנהוג במטופל ובבני משפחתו במקצועיות ובכבוד.          ג. על קלינאי התקשורת להימנע ממעורבות בכל פעולה הקשורה למטופל ישירות או בעקיפין, על מנת להשיג טובות הנאה.          ד. על קלינאי התקשורת להישמר מניצול בלתי הולם של מקצועו, מעמדו וסמכותו.          ה. על קלינאי התקשורת להימנע מקיום יחסים אישיים – מיניים או רומנטיים עם המטופל כל עוד מתקיים ביניהם קשר מקצועי.</p>	<p><b>הימנעות משימוש לרעה במעמד ובסמכות</b></p>
<p><b>כבוד</b></p>	
<p>א. על קלינאי התקשורת להתייחס למטופל ולבני משפחתו בכבוד ובאדיבות.          ב. על קלינאי התקשורת לכבד את האוטונומיה של המטופל, ולסייע לו לקבל החלטות עצמאיות מתוך ידיעה ובחירה בנוגע לטיפול הניתן לו.          ג. על קלינאי התקשורת להציג בפני המטופל אנשי צוות נוספים שאיתם הוא בא במגע, בשם ועל פי הגדרתם המקצועית.          ד. על קלינאי התקשורת לקבל את הסכמת המטופל – בכתב או בעל פה או בכל דרך ברורה אחרת – לקבלת הטיפול המוצע.          ה. על קלינאי התקשורת לכבד את זכותו של המטופל לסרב לטיפול, עם זאת להבהיר לו את המשמעות וההשלכות של סירוב לקבלת הטיפול המומלץ.          ו. על קלינאי התקשורת לקבל הסכמה מדעת למתן טיפול מהגורם המתאים (משפחה, אפוטרופוס טבעי, בפעול, או על ידי בית משפט) במקרים שהמטופל אינו כשיר לתת את הסכמתו לטיפול.          ז. על קלינאי התקשורת לספק למטופל הכשיר – וכן לאפוטרופוס או למיופה הכוח של משפחת המטופל הבלתי כשיר – מידע מקיף וברור, כפי שנדרש בחוק זכויות החולה, כדי לאפשר לו להגיע להחלטה מדעת באשר לטיפול.          ח. על קלינאי התקשורת לכבד את האוטונומיה של המטופל ואת זכותו ולקבל החלטות טיפוליות בהתאם לאמונתו ולתפיסת עולמו, אך בד בבד לשמור על יושרה מקצועית, ולבטא בבירור את עמדתו המקצועית.          ט. על קלינאי התקשורת לכבד את האוטונומיה של הורי מטופל קטין ואת זכותם לקבל החלטות טיפוליות הנוגעות בו בהתאם לאמונתם ולתפיסת עולמם, כל עוד אין החלטת ההורים פוגעת בטובתו.          י. על קלינאי התקשורת לאפשר, לבקשת המטופל, נוכחותו של אדם נוסף בחדר הטיפול – בן משפחה, מלווה או איש צוות.          יא. על קלינאי התקשורת לשמור על הופעה נאותה ועל סגנון דיבור המכבדים את המטופלים.</p>	<p><b>כבוד לאוטונומיה של המטופל</b></p>
<p>א. על קלינאי התקשורת לשמור על החיסיון הרפואי של המטופל ועל הסודיות הרפואית בדרך ניהול הרשומות הרפואיות, בשיחה עם עמיתים ועם זרים, בעת הוראה והדרכה ובפרסומים אקדמיים.          ב. על קלינאי התקשורת לקבל את הסכמת המטופל או האפוטרופוס בכתב, בעל-פה, ובמקרים המתאימים אף בהתנהגות, כדי להעביר מידע רפואי על אודותיו לבני משפחתו, למטפלים או לכל צד ג' אחר.</p>	<p><b>חיסיון רפואי</b></p>

<b>צדק והגינות</b>	
<b>מתן מידע אמין</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת לספק למטופל מידע אמין ומדויק ככל האפשר, על קיומם של טיפולים חלופיים, ולחשוף אותו לאמות מידה שיסייעו לו לבחון את החלופות השונות.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת ליידע את המטופל אם הטיפול המוצע אינו מבוסס מחקרית או אם מדובר בטיפול ניסיוני.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת לספק למטופל מידע אמין ומדויק בנוגע לידע, למומחיות ולניסיון שיש לו בהענקת הטיפול המוצע.</p>
<b>הגינות</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת לפעול בהגינות.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת להגן על פרטיותו של המטופל ובני משפחתו.</p>

**ב. יחסי קלינאי התקשורת עם עמיתים – קלינאי תקשורת ואנשי מקצוע נוספים**

<b>מקצועיות</b>	
<b>מומחיות</b>	א. על קלינאי התקשורת לנהל עם עמיתיו שיח מקצועי, שיבטא מומחיות, ידע מעמיק ונרחב, מיומנות וניסיון.
<b>שיתוף פעולה</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת למסור מידע מדויק ומהימן למטפלים עמיתים – קלינאי תקשורת או אנשי מקצוע אחרים – בנוגע למטופל משותף, או בנוגע למטופל שטיפלו בו בעבר בכפוף לעיקרון של חיסיון רפואי.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לשתף פעולה ולנהל שיח עם עמיתים במקום העבודה, כדי לקבוע עקרונות, לגבש נהלים לחלוקה צודקת והוגנת של המשאבים עבור כלל המטופלים.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת לפעול לחלוקה הוגנת וצודקת של המשאבים העומדים לרשותו ולרשות עמיתיו כגון ציוד, שעות טיפול, התקדמות מקצועית, שכר וכדומה.</p>
<b>יושרה מקצועית</b>	
<b>הימנעות מהטעיה</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת להציג את עצמו בפני עמיתים ואנשי מקצוע אחרים באופן שיתאר נאמנה את מקצועו, התמחויותיו, תפקידיו ותארו.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת להיזהר מהטעיית עמיתיו.</p>
<b>כבוד</b>	
<b>כבוד לאוטונומיה של אנשי מקצוע</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת להתייחס אל עמיתיו בכבוד ובאדיבות.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לבטא את הביקורת כלפי עמיתיו בפניהם, בכבוד ובדרך ארץ.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת להימנע מלהעביר ביקורת על עמיתיו בפני עמיתים אחרים.</p> <p>ד. במקרה של אי הסכמה מקצועית בין עמיתים, יש לתאר את נקודות המחלוקת בפני המטופל, במקצועיות ובכבוד לדעות האחרות.</p>
<b>צדק והגינות</b>	
<b>אכפתיות ואחריות</b>	על קלינאי התקשורת ליטול אחריות על איכות עבודתו הטיפולית ועל תוצאותיה, ולדווח לגורמים המקצועיים הממונים על כשל טיפולי במטופל.

ג. יחסי קלינאי התקשורת עם מודרכים וחניכים

<b>מקצועיות</b>	
<b>מומחיות</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לרכוש ידע בתחום ההדרכה.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לטפח ולפתח את כישוריו המקצועיים והטיפוליים ולהתעדכן במידע חדש ובשיטות אבחון וטיפול חדשות, בכל שנות עבודתו, ולהביא אל ההדרכה ניסיון מקצועי, שיבטא מומחיות, ידע מעמיק ונרחב ומיומנות מקצועית.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לוודא כמיטב יכולתו ובדרכים המקובלות, שמודרכיו בקיאים ומיומנים בחומרים שלימד, בטרם יאשר את כשירותם לטפל באחרים.</p> <p>ד. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להתנהל מול המודרכים על ידו במקצועיות ובכבוד.</p>
<b>הימנעות מגרימת נזק</b>	<p>על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להכיר בגבולות הידע והניסיון שברשותו, ובמידת הצורך להפנות את המודרכים על ידו לקבל ייעוץ והדרכה נוספים מקלינאי תקשורת בכיר או מומחה יותר או מאיש מקצוע אחר.</p>
<b>שיתוף</b>	<p>על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לשתף את המודרכים על ידו בידע ובניסיון שרכש, ולהקנות להם את הידע שברשותו בבירור ובדיוק ככל האפשר, כדי שיוכלו להשתמש בו נכון ולהיטיב עם מטופליהם.</p>
<b>יושרה מקצועית</b>	
<b>חובת דיווח אמת</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לבטא ביושר לב את עמדתו המקצועית בפני המודרכים, בדרך המכבדת גם עמדות מקצועיות שונות משלו.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להציג את עצמו, בפני הבאים לקבל הדרכה, באופן שיתאר נאמנה את מקצועו, התמחויותיו, תפקידיו ותארו.</p>
<b>הימנעות מהטעיה</b>	<p>על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להימנע מהטעיית המודרכים.</p>
<b>הימנעות משימוש לרעה במעמד ובסמכות</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להישמר מניצול בלתי הולם של מעמדו ושל סמכותו.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להימנע מקיום יחסים אישיים – מיניים או רומנטיים – עם המודרכים על ידו, כל עוד הוא מדריך.</p>
<b>הענקת שירות ללא אפליה</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לגבש עמדה לגבי כישוריהם ויכולותיהם של המודרכים על ידו, ולתאר נאמנה, בעל פה או בכתב את עמדתו זו, ללא משוא פנים או העדפה.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להימנע במסגרת פעילות ההדרכה, מאפליה בגין גזע, דת, לאום, מגדר, גיל, השתייכות פוליטית, העדפה מינית, מעמד חברתי, מוגבלות נפשית או פיזית וכיוצא באלה.</p>
<b>כבוד</b>	
<b>כבוד לאוטונומיה של המודרך</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לנהוג עם המודרכים שלו בכבוד ובדרך ארץ.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לבטא ביקורת כלפי מודרכיו בכנות ובכבוד.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להימנע מלהעביר ביקורת על מודרכיו בפני מטופלים או בפני מודרכים אחרים.</p>



<b>חיסיון רפואי ואישי</b>	על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה לשמור על פרטיותם ועל כבודם של המודרכים, ולא לחשוף מידע שהתקבל עליהם במסגרת ההדרכה בפני מודרכים אחרים, עמיתים או אנשים זרים.
<b>צדק והגינות</b>	
<b>הגינות</b>	על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להימנע ממעורבות כלשהי בתרמית בעת ההדרכה על מנת להשיג טובות הנאה.
<b>אכפתיות ואחריות</b>	א. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להיות אחראי על איכות ההדרכה שלו ועל תוצאותיה, ולדווח לגורמים הרלוונטיים על כשל או אי הצלחה במתן ההדרכה. ב. על קלינאי התקשורת העוסק בהדרכה להעריך את הישגיהם של מודרכיו, ולתאר להם את מצבם לאשורו במקצועיות ובדרך ארץ.

**ד. יחסי קלינאי התקשורת עם מעסיקיו**

<b>מקצועיות</b>	
<b>מומחיות</b>	א. על קלינאי התקשורת לספק שירות מקצועי במקום עבודתו. שירות זה יסקף מומחיות, ידע מקצועי מעמיק ונרחב ומיומנות מקצועית. ב. על קלינאי התקשורת לטפח ולפתח את כישוריו המקצועיים והטיפוליים ולהתעדכן במידע חדש ובשיטות אבחון וטיפול חדשות, בכל שנות עבודתו, כדי לספק שירות מקצועי מיטבי. ג. על קלינאי התקשורת להכיר בגבולות הידע והניסיון שברשותו, ולפנות לקבלת ייעוץ והדרכה במידת הצורך, כדי לספק את השירות המקצועי ביותר.
<b>החובה להיטיב</b>	א. על קלינאי התקשורת לסייע למטופל כמיטב יכולתו לקבל את הטיפול הטוב ביותר. אם הוא מכיר מקום אחר שיעניק טיפול טוב יותר או מתאים יותר למטופל, עליו ליידע את המטופל על אפשרות זו ולהפנותו לגוף מטפל אחר, בתיאום עם מקום עבודתו ועם מעסיקיו. ב. על קלינאי התקשורת להימנע במידת האפשר מניגוד אינטרסים בין טובת המטופל ובין טובת מקום העבודה, ולעשות את המיטב לגשר ביניהם. במצב של ניגוד אינטרסים בלתי נמנע, על קלינאי התקשורת לתת משקל משמעותי ומכריע לאינטרס של המטופל, וליידע את מקום עבודתו ואת מעסיקיו.
<b>אי גרימת נזק</b>	על קלינאי התקשורת להימנע מגרימת נזק למקום עבודתו ולמעסיקיו, אך בה בעת לשמור על היושרה המקצועית ועל טובתו של המטופל.
<b>שיתוף פעולה</b>	על קלינאי התקשורת לעבוד בשיתוף פעולה עם אנשי הצוות המקצועי והמנהלי במקום עבודתו, כדי לספק את השירות המקצועי והיעיל ביותר ולהיטיב עם המטופל.
<b>יושרה מקצועית</b>	
<b>הימנעות מהטעיה</b>	א. על קלינאי התקשורת לגבש עמדה מקצועית עצמאית, על סמך הידע והניסיון שרכש, ולבטא עמדה זו בבירור ובמהימנות, הן בכתב הן בעל פה, מקום עבודתו, בפני מעסיקיו ובכל פורום אחר. ב. על קלינאי התקשורת להימנע מלשנות את עמדתו המקצועית בגלל לחצים ואינטרסים שאינם מתבססים על החלטות מקצועיות. ג. על קלינאי התקשורת להכיר במגבלות הידע שלו, ולהימנע מהצגת עמדה מקצועית במקום עבודתו ובפני מעסיקיו, כשאין בידו הידע הנדרש. ד. על קלינאי התקשורת להציג את עצמו בפני מעסיקיו ובפני מקבלי השירות במקום עבודתו, באופן שיתאר נאמנה את מקצועו, התמחויותיו, תפקידיו ותארו. ה. קלינאי התקשורת יציג עצמו כ"קלינאי תקשורת" ויספק שירותים קליניים ושיקומיים במקום העבודה, רק אם ברשותו תעודת הכרה במעמד המקצועי.

<b>צדק והגינות</b>	
<b>חיסיון רפואי</b>	על קלינאי התקשורת להגן על פרטיות המטופל, על החיסיון הרפואי ועל הסודיות הרפואית, בהתאם לחוק ובהתאם לנוהלי מקום העבודה.
<b>כבוד</b>	
<b>אכפתיות ואחריות</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת לדווח למקום עבודתו ולמעסיקיו, ולהימנע מטיפול אם יכולתו המקצועית נפגעה חמורות, מסיבות רפואיות, אישיות או אחרות כדוגמת השפעת אלכוהול, סמים, חומרים ממכרים, חומרים משני מצב תודעה וכדומה.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת לדווח לגורמים מוסמכים במקום עבודתו או למעסיקיו על כשל טיפולי או על כשל אחר, על פי ההוראות הנדרשות בחוק, בתקנות ובנהלים.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת לדווח לגורמים המוסמכים על מצבים שבהם המטופל נמצא בסכנה או אם יש חשש שהוא נפל קרבן לניצול או להתעללות.</p> <p>ד. על קלינאי התקשורת לשמור על הופעה וסגנון דיבור המכבדים את המקצוע ואת מקום העבודה.</p>
<b>חלוקת משאבים צודקת</b>	על קלינאי התקשורת לסייע בחלוקה הוגנת של משאבים טיפוליים, וכן לפעול לתיקון חלוקת משאבים שאינה צודקת במקום עבודתו.

**ה. יחסי קלינאי התקשורת עם נחקרים, חוקרים ותהליכי מחקר**

<b>יושרה מקצועית</b>	
<b>הימנעות מהטעיה</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר לכבד את תרומתם ואת קניינם הרוחני של חוקרים והוגים אחרים, ולדייק בחלקם ובתרומתם של אנשים נוספים שהשתתפו במחקר ותרמו לו או לפרסומו.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר להעריך נתונים וחומרים, שלו ושל אחרים, ללא פניות.</p>
<b>חובת דיווח אמת</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר לדייק בהצגת שיטות המחקר שהשתמש בהן לביצוע המחקר ובתיאור התוצאות שהתקבלו.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר לנתח את תוצאות המחקר במקצועיות וביושר מקצועי ואקדמי, ולא להטות את ניתוח התוצאות או את הדיון בהן.</p> <p>ג. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר להיות מודע לאינטרסים ולשיקולים זרים העלולים להשפיע על המחקר, ולמנוע זאת.</p> <p>ד. על קלינאי התקשורת לדווח לגורמים המתאימים אם נגרם לנחקר נזק ישיר או עקיף בתהליך המחקר.</p>
<b>זהירות מגרימת נזק</b>	<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר להימנע ממחקר שיש סבירות גבוהה כי יהיו בו, בתוצאותיו או בהשלכותיו, משום גרימת נזק גדול יותר הרבה יותר מהתועלת למטופלים, לחברה, לאיכות הסביבה או לדורות הבאים.</p> <p>ב. על קלינאי התקשורת להימנע מגרימת נזק או סבל לא הכרחי למושאי המחקר הנבדקים במסגרת מחקר.</p> <p>ג. קלינאי תקשורת העוסק במחקר יפעל בהתאם לעקרונות המקובלים בקהילה הבין-לאומית, בהתאם לכללים ולנהלים הנוהגים במחקר בישראל ובהתאם לכללים שהציבו ועדות האתיקה במחקר.</p>

<b>כבוד</b>	
<p>א. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר לקבל בכתב הסכמה מדעת של כל משתתף בגיר וכשיר.                      ב. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר לקבל את הסכמתו של קטין המשתתף במחקר, בהתאם לגילו ולכישוריו המתפתחים.                      ג. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר להבהיר למשתתפים במחקר, שהם יכולים לבחור שלא להשתתף במחקר או להפסיק את השתתפותם במחקר בכל שלב, בלי שתיפגע כל זכות שלהם, לרבות הזכות לקבל טיפול.                      ד. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר לקבל את הסכמת ההורים או האפוטרופוסים של משתתף קטין, ולקבל את הסכמת המשתתף אם הוא בגיר.</p>	<p><b>אוטונומיה של החוקר</b></p>
<p>א. על קלינאי תקשורת העוסק במחקר להגן על הפרטיות, החשאיות והחיסיון הרפואי של המשתתפים במחקר.                      ב. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר להציג בפני המשתתפים את האמצעים שיינקטו כדי להגן על המידע והנתונים שייאספו במהלך המחקר וכדי להבטיח את חשאיותם.                      ג. על קלינאי התקשורת העוסק במחקר להבהיר למשתתפים במחקר את מידת החשיפה שתרחש עם פרסום המחקר, ולבקש את הסכמתם בכתב.</p>	<p><b>פרטיות וחיסיון</b></p>

#### 4. הפרת הקוד האתי

קלינאי התקשורת מוזמנים לפנות לאגודה הישראלית של קלינאי התקשורת, ולהציג בפני ועדת האתיקה דילמות ותלונות בתחום האתיקה המקצועית. להלן הליך הטיפול בפניות:

- א. לאחר קבלת התלונה או הדילמה תשקול ועדת האתיקה אם לפתוח בהליכי בירור.
- ב. במקרה שיוחלט לפתוח בהליכי בירור, תוצג התלונה בפני קלינאי התקשורת שבגינה הוצגה התלונה כדי לאפשר לו להסביר ולהציג את עמדתו וטענות נגד.
- ג. הוועדה תסכם את הבירור במסמך הכולל את כל ההסברים והנימוקים התומכים בהחלטתה.
- ד. במקרה שיוחלט כי אכן הופרו כללי האתיקה, תשקול הוועדה את אופן התגובה – התראה, נזיפה ודיווח למשרד הבריאות.
- ה. הוועדה תשקול אם לפרסם את פרטי המקרה של הפרת הקוד האתי בקרב כלל קלינאי התקשורת מטעמי חינוך והדרכה באמצעי הקשר של האגודה, כמובן, בהקפדה על שמירת הפרטיות ואי פרסום פרטים מזהים.

### **ביבליוגרפיה:**

- כשר, א. (2009). מבואות לאתיקה. המרכז לאתיקה בירושלים, הוצאת ספרים ע"ש י"ל מאגנס.
- ספר החוקים של מדינת ישראל - חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח, 2008.

### **לצורך ציטוט:**

האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת. (2014). הקוד האתי.